

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **Panaszos** képviseletében képviselő által előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közzétételétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése, Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos (képviseelője útján)
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos képviselője postai úton panaszt terjesztett elő a Panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedés során használt kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazása miatt. A jogi képviselő kérte, hogy a rendőri intézkedés miatti kifogásait a Panasztestület vizsgálja ki.

A képviselő a panaszban előadta, hogy *-n a délelőtti órákban Önkormányzat munkatársai rendőrök kíséretében bérlemény ellenőrzést tartottak a * szám alatt található romos állapotú, üresen álló önkormányzati tulajdonban lévő lakásban.

A Panaszos az ellenőrzést megelőző egy hónapja költözött be a lakásba, ugyanis anyagi nehézségei miatt nem tudott máshogy gondoskodni a lakhatásáról.

A Panaszos az ellenőrzéskor elismerte, hogy nincs jogalapja a lakáshasználatának, továbbá azt is, hogy megvalósította az önkényes beköltözés szabálysértését.

Ezek után a Panaszost igazoltatták, majd bármiféle felszólítás vagy magyarázat nélkül megbilincseltek és a Rendőrkapitányságra előállították. A bilincset a kapitányság előállító helyiségében történt elhelyezése előtt vették le róla.

A Panaszost őrizetbe vették, majd *-n bíróság elé állították, ahol figyelmeztetésben részesült.

A panaszbeadványban a képviselő részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a rendőrség minden jogalapot nélkülöző módon bilincselte meg a Panaszost, amely sértette az emberi méltósághoz, a testi integritáshoz, illetve személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri fellépés és intézkedés érintette a Panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrség nem rendelkezett kellő jogszabályi felhatalmazással a Panaszos megbilincseléséhez, ezek alapján a Panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának a sérelmét állapította meg.

A Panasztestület úgy ítélte meg, hogy az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- a Panaszos képviselője által *-n, postai úton előterjesztett panaszbeadványa;
- a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály számú előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése;
- a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály parancsnoki kivizsgálása.

III.

A Panaszos, vagy képviselője a lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a postai úton eljuttatott panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint, a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

IV.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a Panaszossal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amely előzmények a II. részben felsorolt bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

*-n * órai kezdettel Önkormányzatának munkatársai és a Rendőr-főkapitányság Rendőrkapitányság munkatársai telefonon történt előzetes egyeztetés alapján, az önkormányzat tulajdonában lévő * alatti társasházak egyes, üresen álló lakásaiban ellenőrzést hajtottak végre.

Az ellenőrzés végrehajtását a társasházban rendszeresen tapasztalt önkényes beköltözések indokolták. Az ellenőrzés célja az önkényes beköltözés szabálysértés elkövetésének a megszakítása, illetőleg a jogsértő személyekkel szembeni eljárás kezdeményezése volt.

Az ellenőrzésben résztvevők a helyszínen megállapították, hogy a Panaszos az önkormányzat tulajdonát képező, – falbontás módszerével egybenyitott – lakásokban tartózkodik életvitelszerűen. Megállapították továbbá, hogy a Panaszossal az önkormányzat bérleti szerződést nem kötött, a Panaszos beköltözése az önkormányzat tudta és beleegyezése nélkül történt meg.

Mindezek alapján az intézkedő rendőr okkal feltételezte azt, hogy a Panaszos szabálysértés elkövetésével gyanúsítható (*a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 167. § - önkényes beköltözés*).

¹ Pl.:

1/2004. Büntető jogegységi határozat,
BH2009. 230,

Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja adta felhatalmazás alapján a közrend és közbiztonság védelme érdekében, bűnüldözési célból szükségessé vált a Panaszos személyazonosságának a megállapítása, ezért az intézkedő rendőr a Panaszost igazolásra szólította fel.

Az igazoltatást követően – az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont második fordulatának alkalmazási lehetőségére tekintettel – a rendőr a Panaszos előállítása mellett döntött.

V.

A panaszban megfogalmazott kifogás vonatkozásában álláspontom a következő:

Bilincs

Az Rtv. 48. § c) pontja alapján:

„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására, ”

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. ”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján:

„(4) A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése, ”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés g) pontja szerint:

„(1) Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. ”

A bilincselés alkalmazása kapcsán fontos hangsúlyozni az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolást, mely szerint a bilincs alkalmazása a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, tehát alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet.

A rendelkezésekre álló bizonyítékok alapján megállapítottam, hogy a Panaszos előállítását a rendőr egyedül hajtotta végre.

Fontos kiemelni a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés g) pontját, amely úgy rendelkezik, hogy különösen azzal a személlyel szemben indokolt a bilincselés alkalmazása, akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Az előállítás megkezdésekor az intézkedő rendőr – figyelemmel az Rtv. 61. § (1) bekezdésre – figyelmeztette a Panaszost arra, hogy kényszerítő eszközt, bilincselést fog vele szemben alkalmazni.

Ezt követően az Rtv. 48. § c) pontja alapján, a Panaszos esetleges szökésének megakadályozása céljából, megelőzési szándékkal – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontjára – kezeit előre helyzetben megbilincselte, majd a Rendőrkapitányságra előállította.

Megjegyezendő, hogy a rendőr szolgálati alapfeladatát nem tudta volna úgy ellátni, ha figyelmét és erejét a Panaszossal szembeni intézkedéssel (folyamatos lefogásával) az alapintézkedés egész időtartamára, teljes mértékben leköti, ezért a testi kényszer fenntartása helyett, a megelőzés érdekében bilincset alkalmazott.

Ebben a helyzetben a bilincs az akarathajlító testi kényszer felváltására szolgált. Sem az Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem rendelkezik arról, hogy mely kényszerítő eszközök egymáshoz viszonyítottan milyen súlyú jogkorlátozást jelentenek, mely kényszerítő eszköz minősül súlyosabb jogkorlátozásnak. Ilyen jogszabályi környezetben a hatóság az alkalmazott kényszerítő eszközök hatását vizsgálja meg, ilyen módon értékeli azok szükségességét és arányosságát.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, melynek ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés) révén képes megtörni az elszenvetőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet. Ezért az Rtv. rendelkezése szerint a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Megítélésem szerint a rendőr rendelkezésére álló adatok alapján okszerűen döntött úgy, hogy bilincseléssel tartja fent a Panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszínről eltávolítva, a rendőrkapitányságra előállítja.

A bilincs alkalmazása kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik esetben megállapította, hogy: „(...) őrzésbiztonsági szempontok alapozták meg a bilincs alkalmazását, mert az együttműködő magatartás és a felperes ígérete, hogy nem fog megszökni nem vezethet az őrzésbiztonsági rendszabályok szigorú szintjének csökkentéséhez.(...)”²

A Panasztestület állásfoglalásában arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrség nem rendelkezett kellő jogszabályi felhatalmazással a Panaszos megbilincseléséhez, ezek alapján a Panaszos emberi méltóságához fűződő alapvető jogának a sérelmét állapította meg.

A Panasztestület álláspontjával – a fentiekben kifejtettek alapján – nem értek egyet és megállapítom, hogy a Panaszossal szemben alkalmazott bilincselés kellő jogalap

² Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság. számú ítélete

birtokában jogszerűen, szakszerűen és indokoltan került végrehajtásra, mindezek alapján a panasz alaptalan.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk és a XXIV. cikk;
- A polgári perrendtartásról szóló 1952. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése, 51. § (2) bekezdés II. fordulata, a 100. § (1) bekezdés e) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 48. § c) pontja, 61. § (1) bekezdése;
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 41. § (1) bekezdés g) pontja, 41. § (4) bekezdés b) pontja.

Budapest, 2016. január 04.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**